

MINDRE MEDDELELSER

Klyder (*Recurvirostra avosetta*) på Fanø.

Den 8. 7. 50 så jeg på nordspidsen af Fanø (Grønningen) 8 eksemplarer af Klyde (*Recurvirostra avosetta*). Det lykkedes mig ikke at finde nogen rede, men fuglene opførte sig som ynglefugle med "brækkede vinger" og slæbende bevægelser.

Grønningen, som er en strandeng, er ca. 3 km² og ville egne sig fortræffeligt til anlæggelsen af en Klydekoloni, da der er ganske øde og næsten ufremkommeligt ved højvande.

HENRIK CHRISTRUP.

Isfugl (*Alcedo atthis ispida* L.) ved Vesterhavet.

På det sted, hvor Henne å, der afvander de sidste sørgelige rester af Fil sø, løber ud i Vesterhavet, iagttog jeg d. 6. 8. 50. en Isfugl (*Alcedo a. ispida*). Den må have siddet på en af jernstængerne under den skrøbelige bro, der ude mellem de yderste klitter fører over åen, for den fløj ud fra broen i samme øjeblik, jeg trådte på den.

Åen, der på dette sted har en ret stærk strøm, vrimlede med småfisk.

S. KAULBERG.

Iagttagelse af Hærfugl (*Upupa epops* L.).

Søndag den 27. august 1950 stødte jeg under en spadseretur i Herlev på en Hærfugl (*Upupa epops*). Den sad i rabatten til en lille mark ca. 50 meter fra Frederikssundsvej og fløj op, da jeg var ca. 20 m fra den. Flugten lignede en Skovskades, men da den satte sig igen en snes meter længere fremme, var jeg ikke i tvivl. Da jeg nærmede mig igen forsvandt den over en byggeplads.

N. KNUDSEN.

Hedelærke (*Lullula arborea* (L.)) ved Havndal.

I min sommerferie i juni 1950 hørte jeg ovre i Ommer-syssel i nærheden af Havndal Hedelærken (*Lullula arborea*) synge. Det var på et sandet strøg omkring en bakke tæt ved en granplantning. Søndag formiddag den 11. juni var min søster og jeg gået for at høre fugle og overraskedes så ved at høre Hedelærken. Der var nogle stykker, og de både jodlede og tril-

lede oppe i luften, kredsende. Jeg har aldrig før hørt Hedelærken der på egnen, skønt jeg er gammelkendt der.

Endvidere hørte min nevø et par aftener hen imod midnat en fugl synge, og det viste sig også at være en Hedelærke, som jeg havde lejlighed til at høre synge fredag den 16. hen imod midnat; men da sad den på jorden og sang.

P. OMMERBO.

Rørdrummer (*Botaurus stellaris* (L.)) på Esbjerg-egnen.

Den 19. 3. 1947 blev der på Fanø funden en Rørdrum (*Botaurus stellaris*) fastfrossen i isen på en lille dam omtrent midtvejs mellem Vesterhavsbadet og Ringby. Den døde kort efter, blev udstoppet og opbevares nu hos Fanø Jagtforening.

En af de sidste dage af oktober 1950 blev der funden en død Rørdrum i et sumpet moseterrain i nærheden af Norden-skov ved Varde. Det ene ben var knækket; men fuglen var ikke mere medtaget, end at den kunne udstoppes, og jeg har selv fornylig set den hos finderens, som bor her i Esbjerg.

Den 23. 10. 1950 blev der fanget et eksemplar på Store-Darum enge ca. 10 kilometer syd for Esbjerg, hvor den hoppede hjælpeløst omkring med et knækket ben og en knækket vinge, der skyldtes et gammelt skudsår. Den var ganske ude af stand til at klare sig, hvorfor den blev affivet og leveret til mig, som straks sendte den til udstopning. Efter endt udstopning får den sin plads i KARL O. PEDERSENS samling i Skelund. Tidligere forekomst her på egnen: Eksemplar i Rørkjærs skolesamling stammer fra Lystrup ved Ribe 1907.

S. R. RASMUSSEN.

Nøddekrige (*Nucifraga caryocatactes* (L.)) ved Esbjerg.

Den 2. november 1950 blev der fanget en ♀ juv. af Nøddekrige (*Nucifraga caryocatactes*) i Marbæk plantage ved Hjerding, ca. 12 kilometer nordvest for Esbjerg. Fuglen sad syg og forkommen på en vej, da en bil kom kørende. Da fuglen ikke flyttede sig, steg manden ud af bilen og fangede den, men rykkede desværre, da den flagrede for at slippe fri, halen af den. Han aflivede den og overlod den til mig, som skeletterede kraniet og forærede skindet til Rørkjærs skole her i Esbjerg. Så vidt jeg kan se af næbbets form, er det den sibi-

riske race. For ca. 10 dage siden så jeg i Århus Stiftstidende, at der var set 1 eksemplar i Fløjstrup skov ved Århus, så der synes altså at være træk af Nøddekriger i år.

S. R. RASMUSSEN.

Lille Stormsvalde (*Hydrobates pelagicus* (L.)) og Stor Stormsvalde (*Oceanodroma leucorhoa* (Vieill.)) ved Esbjerg.

Den 14. oktober 1950 blev en Lille Stormsvalde (*Hydrobates pelagicus*) i syg og forkommen tilstand fanget ved havnen

Stor Stormsvalde (*Oceanodroma leucorhoa*) fanget levende vest for Esbjerg 20. 10. 1950.

i Esbjerg. Den blev foræret til Rørkjærgades skole her i byen, som lod den udstoppe til skolens store fuglesamling.

Samme dag kom en her boende fisker hjem med en Stor Stormsvalde (*Oceanodroma leucorhoa*), som for 3 dage siden havde slået sig ned på hans fiskekutter ca. 10 sømil vest nordvest af Grådyb Barre. Den færdedes frit om bord og var ganske tam. Da han kom i havn, tog han fuglen med hjem og slap den løs i stuen, hvor den fløj frit omkring og spadserede snart på gulvet, snart i vinduskammen og snart på bord og stole. Han sendte bud til mig, om jeg havde lyst til at se den, og efter at jeg med stor forbavselse havde betragtet dens fær-

den og hørt dens stadig gentagne behagelig kvidrende stemme, overlod han fuglen til mig, som, efter at have chloroformeret den, forærede den til Rørkjærsgades skole.

Et meget ejendommeligt tilfælde, at begge arter af Stormsvale forekommer på samme dag i samme by.

Den 20. oktober 1950 kl. 4 morgen ca. 12 sømil vest for Esbjerg fandt førstestyrmand DAM på damperen "Alexandra" et eksemplar af Stor Stormsvale gående på dækket i en ejendommelig vraltende gang. Den var ganske tam og lod sig tage med hånden. Styrmanden tog den med til Esbjerg og forærede mig den. Jeg lod den gå frit omkring i mit kontor, satte den på min udstrakte hånd, hvor den blev siddende. Snart pillede den sig i fjerene, snart kiggede den sig roligt omkring, ja, gemte endog hovedet ned under skulderfjerene og satte sig trygt til at sove. Den blev fotograferet på min hånd, (se fig.) som et bevis på den ejendommelige forekomst.

3 Stormsvaler — 2 Store og 1 Lille — i Esbjerg i løbet af 1 uge må sikkert betragtes som en absolut rekord, som næppe nogensinde gentager sig. Af Stormsvalers tidligere forekomst her på egnen har jeg fået oplyst følgende: 1 eksemplar af Lille Stormsvale fanget på Esbjerg havn i en forrygende storm og højvande den 3. 12. 1909. 1 eksemplar af Stor Stormsvale fanget ved Ribe d. 15. 10. 1906.

S. R. RASMUSSEN.

Et eksemplar af Stor Stormsvale faldt 8. 10. 1950 ved Skjoldnæs fyr; findes nu i Zool. Museum. (Red.)

Tretået Spætte (*Picoides tridactylus* (L.)) ved Roskilde.

En ♀ ad. af Tretået Spætte (*Picoides tridactylus*) er 28. 12. 1941 fundet død i en granskov ved Gl. Rye ved Roskilde af konservator E. WIEHE, Værløse. Det udstoppede skind findes hos lærer H. BAGER, Jelling.

Ved henvendelse til konservator WIEHE har denne bekræftet, at han har fundet eksemplaret dødt på det pågældende sted.

HJ. ØSTERGAARD CHRISTENSEN.

Bysvaler (*Delichon urbica* (L.)) på Nordatlanten.

Under "DANA"s' havundersøgelsestogt i 1950 slog en Bysvale (*Delichon urbica*) sig ned på skibet i diset vejr den 3. 6. 1950 på positionen 63° 17.5' N.—3° 52' W. (ca. 89 sømil nor-

den for Fuglø på Færøerne). Svalen blev udstoppet og foræret til Zool. Museum. Efter udtalelse af lederen af de videnskabelige undersøgelser på "DANA", dr. phil. Å. V. TÅNING, formodes der ikke tidligere at være antruffet noget eksemplar af den nævnte svaleart på den ret nordlige position. Det skal samtidig bemærkes, at en svale af samme art og samme dag slog sig ned på skibet på positionen $64^{\circ} 07' N. - 2^{\circ} 50' W.$, hvilket svarer til ca. 140 sømil fra nærmeste land, Fuglø på Færøerne. Denne svale overlevede ved tvangsfordring med revet kød m. v. strabadserne, og blev senere i tilsyneladende god stand og kvik sluppet løs på Færøerne. Den 11. 6. 1950 slog en svale af samme art sig ned ombord på positionen $63^{\circ} 37' N. - 6^{\circ} 55' W.$ (74 sømil fra nærmeste land Viderø på Færøerne); denne svale fløj senere videre.

Vejrforhold ved antræfningen af

1. svale:	Vind SE. t. S.	styrke 2,	diset, tordenbyger,	temp. $+ 9^{\circ}$
2. " "	" WSW.	" 3,	overskyet	temp. $+ 9^{\circ}$
3. " "	" S.	" 3,	diset	temp. $+ 8\frac{1}{2}^{\circ}$

P. H. FJELDE.

Iagttagelse af "Sternschnuppen".

Den 22. 11. 1950 kom en elev i Fåborg skole til mig med noget slim, han havde fundet på en mark. Jeg var straks klar over, at det var "Sternschnuppen". Jeg tog samme dag med 2 vejvisere til stedet, en eng, hvorigennem der løber en lille bæk. Vi fandt 3 "pletter" med slimklumper, alle på forhøjninger i terrænet ikke over $1\frac{1}{2}$ m fra vandet. Hver plet ca. 30 cm i diameter. Ved at undersøge hegnstolperne efter rov-fuglegylp fandt jeg ved foden af en hegnspæl ca. 6 m fra vandet en "plet" slimklumper på jorden. Øverst på pælen og i pigtråden var også slim, ingen tvivl om, at måltidet havde fundet sted her oppe. Da jeg fortalte drengene, at det sikkert var måltidsrester fra Musvåger, forklarede begge drengene mig, at de ofte havde set Musvåger der, at de hvert efterår havde fundet sådanne klumper der i nærheden, samt 1 gang havde fundet dem 3 m oppe i en svær grenkløft på et piletræ. Engen anses af fugleinteresserede for et godt tilholdssted for fugle.

I det materiale, jeg har indsamlet, er der både faste klumper og mere udflydende. En enkelt klump indeholder en del

knappenålshovedstore mørke punkter, som jeg ikke nærmere kan bestemme. En del opbevares i formalin.

Den 8. 12. 1950 besøgte jeg atter stedet. Det var frostvejr. Slimklumperne var frosset, men havde ellers bevaret deres udseende. Ca. 200 m derfra fandt jeg på toppen af en hegns-pæl resterne af en skrubbudse liggende på ryggen. Dyret, der var stærkt opløst, manglede baglemmer og bagkrop. Bugsiden var helt oprevet, og enkelte græsstrå hang fastklæbet til dyret. Under pælen fandt jeg ingen slimklumper. (Et tilfrosset vand-hul skjulte dem måske.)

Såvidt jeg kan se, stemmer mine iagttagelser fuldt med H. VOLSØE'S (D. O. F. T. 43, 1949, p. 280). Da der efterlyses andre iagttagelser, håber jeg disse linier må have interesse.

J. K. GROTH.

Mærkning af vildgæs.

Mellem den 8. og 28. oktober 1950 blev 378 Kortnæbbede Gæs (*Anser fabalis brachyrhynchus* Baillon) fanget, mærket og sluppet fri af et hold af ringmærkere, som arbejdede i det sydlige Skotland under opsyn af The Severn Wildfowl Trust, Slimbridge, Gloucestershire. Raket-drevne net blev brugt på tre steder, og gæssene blev ikke blot mærket med British Trust for Ornithology's standardringe (der er blå og anbringes på venstre ben), men blev også farvet med forskellige kulører på halen og på haledækfjerene. Farven er i nogle tilfælde synlig under flyvningen (særlig når fuglene lander) på en afstand, der væsentlig overstiger en mil (eng.), og den synes at holde temmelig godt. Man brugte forskellig farve for hvert sted. Yderligere 14 gæs blev tilbageholdt for opdrætsformål og for at prøve farvernes holdbarhed, og 5 blev såret, så at man måtte aflive dem. Det samlede antal på 400 opnåedes ved 14 fangster — den største på 75, den mindste på 6, gennemsnitlig 28. Der blev gjort 10 fangster i areal A (256), 2 i areal B (96) og 2 i areal C (48). Det er indlysende, at man kun kan give oplysninger om de nøjagtige steder til dem, der er oprigtigt interesserede i at studere disse gæs' bevægelser.

Vi er meget interesseret i at modtage oplysninger om enhver mærket gås, der er set i løbet af vinteren. Oplysninger om de nøjagtige steder vil naturligvis blive behandlet som fortrolige.

Indtil den 23. november 1950 er følgende resultater opnået. (I) 20. oktober, 3 gæs fanget, som var ringmærket på samme areal den 15. oktober. (II) 22. oktober blev der skudt 1 gås, og en anden blev observeret på syd-siden af the Humber. Begge var blevet mærket på areal A, og den genfangne gås var blevet ringmærket den 15. oktober. (III) 23. og 24. oktober blev der observeret mindst 4 fugle blandt 4.000 på areal B, som var blevet farvet i areal A, 21 mil borte. (IV) 26. oktober blev der skudt en nær mærkningsstedet, areal B, tre dage efter ringmærkningen. (V) 28. oktober

blev der skudt en ca. 50 mil nord for areal A, hvor den var blevet ringmærket den 12. oktober. (VI) 29. oktober blev der blandt 3000 fugle på areal C observeret mindst 9, sandsynligvis 11 farvede fugle, som var blevet mærket på areal A og B, begge ca. 60 mil borte. (VII) 29. oktober blev der blandt 4.000 fugle på the Wash observeret 2 fra areal A. (VIII) 30. oktober blev der blandt 900 fugle i Lancashire (ca. 140 mil borte) observeret 2 fra areal A og 2 fra areal B. (IX) 1. november blev der skudt en ca. 30 mil nordvest for areal B, hvor den var blevet ringmærket 9 dage tidligere. (X) I den første uge af november blev der skudt en i nærheden af areal B, hvor den var blevet ringmærket den 23. oktober. (XI) 8. november blev der skudt en i Lincolnshire, der var blevet ringmærket på areal A den 9. oktober. (XII) 11. november blev der skudt endnu en ca. 30 mil nord for areal B, hvor den var blevet ringmærket den 23. oktober. (XIII) 18. november blev en fugl fra areal A observeret blandt en flok Kortnæbbede Gæs i East Norfolk.

Det er sandsynligt, at 1 0/10 af verdensbestanden af Kortnæbbede Gæs nu er ringmærkede. Eksperimenterne fortsætter med en meget forbedret net-teknik.

Det kan være af interesse at bemærke, at den støj, der forårsages ved afskydningen af raketterne er så ringe, at man fik 2 fangster på samme mark ikke mindre end 5 gange. Lige før en fangst var der blandt de 1000 gæs, der kom til marken ved daggry (efter en fangst samme sted den foregående aften) mindst 20 farvede fugle.

Blandt de 400, der blev fanget, manglede en mere end halvdelen af overnæbbet, men såret var fuldstændig lægt (det var fuglen, man fangede igen ved the Humber); en anden havde mistet det meste af den ene fod; en tredje havde et friskt skudsår i hovedet; en fjerde havde ingen svømmehud mellem tæerne, som derfor var ganske lig hønsefødder; en femte, en ikke fuldvoksen fugl, havde lyst orangefarvet næb og ben. (Denne fugl blev tilbageholdt til the Severn Wildfowl Trust's collection for at man kunne iagttage, om denne usædvanlige farve ville vedvare, når den blev voksen.

Genfangster. Fire genfangster er nylig rapporteret fra Rusland. Det drejer sig om Blisgæs (*A. a. albifrons*), der er ringmærket den 27. februar 1950, da der blev fanget 71 i the Severn's munding. Den ene blev fanget igen den 25. maj på Kolguev (69° N. 49° E.), to blev fanget den 21. maj på den vestlige kyst af Kanin halvøen (67° 54' N. 44° 10' E.). Den fjerde blev uventet fundet langt mod syd, den 4. april, i Suja distriktet, Kursk (51° 10' N. 35° 25' E.).

The international Wildfowl Research Institute anmoder danske jægere og naturvenner, når de enten observerer eller skyder nogle af disse farvede og ringmærkede gæs, om at sende meddelelse om tid og sted til: The International Wildfowl Research Institute, c/o British Museum (Natural History), The Zoological Museum, Tring, Herts, England.

BØJE BENZON.

10. Internationale Ornithologkongres i Sverige juni 1950.

Kongressen i Uppsala 10. - 17. juni.

På 9. Internationale Ornithologkongres i Rouen 1938 blev det bestemt, at den 10. kongres skulde afholdes i Washington 1942; men 2. verdenskrig hindrede denne plan, og tanken måtte senere opgives helt grundet på de fleste europæeres meget store vanskeligheder for deltagelse. Problemet løstes imidlertid på den lykkeligst tænkelige måde efter indbydelse til at afholde kongressen i Uppsala. Præsident blev dr. ALEXANDER WETMORE (U. S. A.), der også skulde have præsideret i Washington. Sveriges Ornithologiska Förenings energiske formand, prof. SVEN HÖRSTADIUS, var selvskreven som generalsekretær.

Kongressen startede så småt med ekskursioner på Öland og Gotland 3. juni. 8. juni tog skåningerne fat. Samtidig holdt den Internationale Komité for Fuglefredning møde i Uppsala. Den officielle åbning af 10. Internationale Ornithologkongres fandt sted om eftermiddagen 10. juni. Først talte dr. WETMORE, og derefter bød prof. HÖRSTADIUS på de svenske ornithologers vegne udlændingene velkommen i en række ofte meget personligt prægede henvendelser på engelsk, fransk, tysk, italiensk, hollandsk og svensk. En hyggelig tone var slået an; i de 12 år, som var forløbet siden sidste kongres, var unægtelig også fremkommet et og andet sår, som trængte til at blive lægt.

26 nationer var repræsenteret på kongressen ved ialt 370 deltagere. 80 var bosat i Sverige; men af disse var 6-7 stk. ikke svenske statsborgere. Briterne var mødt i omtrent samme antal som svenskerne. U.S. A. indtog trediepladsen med 33 deltagere; derefter fulgte Tyskland og Danmark med hver 32 og Holland med 29. Plenarmøder og nogle sektionmøder afholdtes i biografen Röda Kvarn; resten af sektionmøderne samt en række filmsfremvisninger fandt sted på Universitetet, i hvis forhal der endvidere var arrangeret en smuk udstilling af svenske fuglefotografers arbejder. På Universitetsbiblioteket var fremlagt en del ældre svensk, ornithologisk litteratur, og Lundequistska Bokhandeln havde arrangeret en smuk udstilling af nyere ornithologiske værker, væsentlig med salg for øje. Kongresbureau og klublokaler fandtes i Värmlands Nation's vel indrettede bygning.

Søndag 11. juni var der ekskursion med skib til Norrtälje skærgård. Kongresdeltagerne blev rystet godt sammen; men der var måde med det ornithologiske udbytte, da det blæste ret stærkt. På øen Idö, hvor man var i land, sås bl. a. et par Fiskeørne, der havde slået sig ned i en gammel havørnerede; de sås også slå efter en enlig Havørn, der kom i nærheden af øen. En enkelt Nøddekrige iagttoges flyvende i ret stor afstand.

12. og 13. juni var der foredrag om dagen, fremvisning af film og lysbilleder om aftenen. 14. juni afholdtes ekskursioner til moser og skovområder nord for Uppsala. Af for danske bemærkelsesværdige arter sås ved rede eller på yngleplads: Havørn, Svaleklire, Sortspætte, Fyrremejse og Vindrossel. Denne dag var der ingen forhandlinger.

15. juni holdtes foredrag formiddag og eftermiddag; om aftenen fore-

vistes film. 16. juni var der foredrag til midt på eftermiddagen, da kongressens deltagere tog til Gamla Uppsala og Linnés Hammarby. Om aftenen fandt den traditionelle festmiddag sted på Uppsala slot. Lørdag 17. juni afholdtes atter en del foredrag. Endvidere trådte den Internationale Ornithologiske Komité sammen på Universitetet for at bestemme tid og sted for næste kongres samt vælge dennes præsident, medlem af eksekutivkomitéen o. s. v. Der forelå indbydelse fra Indien, Italien og Schweiz, hvilket sidste land valgtes med stor majoritet. Man arbejder på, at kongressen skal afholdes 1954; til præsident valgtes dr. A. LANDSBOROUGH THOMSON (England), til generalsekretær prof. A. PORTMANN (Schweiz). I eksekutivkomitéen, der består af 7 medlemmer, sidder prof. HÖRSTADIUS som skandinav; i den ornithologiske komité, der tæller ca. 100 medlemmer, repræsenteres Danmark af F. SALOMONSEN og B. LÖPPENTHIN. Efter dette møde afsluttedes kongressen på et plenarmøde i Röda Kvarn. Tiden i Uppsala havde været en stor oplevelse for deltagerne. Alle følte sig i stor taknemmelighedsgæld til Sveriges Ornitologiska Förening, og især til dennes formand, der jo var kongressens utrættelige generalsekretær, og til hans fortrinlige hjælper student S. FÖRSELIUS.

Det vil føre for vidt at gå i enkeltheder med hensyn til de emner, som behandlede på kongressen. 7 danske (A. M. HEMMINGSEN, P. JESPERSEN, H. JOHANSEN, B. LÖPPENTHIN, H. POULSEN, F. SALOMONSEN og R. SPÄRCK) afholdt forud anmeldte foredrag i forskellige sektioner. Af filmene skal særlig nævnes 2, en af den genopdagede new zealandske vandhøne *Takaha* (*Notornis mantelli*), som man troede var uddød, og en af den højarktiske spove (*Numenius tahitiensis*) på ynglepladsen, der først konstateredes for et par år siden.

Efter at kongressen var forbi, benyttede en meget stor del af de udenlandske ornithologer lejligheden til at deltage i de fortrinlige ekskursioner, som Sveriges Ornitologiska Förening havde arrangeret. Nedenfor skal gives ganske korte skildringer fra en række, hvori medlemmer af D. O. F. deltog.

BERNT LÖPPENTHIN.

Öland 3.—7. juni 1950.

Leder: CLAËS RAMEL.

I Ölands steppeområde, Alvaret, var ikke alene karakterfuglene Vibe, Sydlig Hjejle og Storspove, men også ellers hovedsagelig kystfugle som Strandskade og Stormmåge, tilpasset til vandfattige ynglebiotoper, eller som Almindelig Præstekrave i hvert fald til ferskvand. I "mossarne" sås Hedehøg ved rede, Stor Kobbersneppe og Dværgmåge. Nordisk Lappedykker var den eneste ikke-danske ynglefugl. Ved Södviken sås Hvidbrystet Præstekrave på en ny nordlig yngleplads samt den formentlig med klimaforbedringen genindvandrede Klyde. Toplærkens, Markpiberens og Bomlærkens forsvinden — den sidste var tidligere karakterfugl på Alvaret — er det derimod vanskeligt at forklare. Foruden af Nattegal og andre hørtes sang af Lille Fluesnapper (her mindende om begyndelsen af en Løvsangersang) og Høge-

sanger, de sidste to i Ottenby Lund, hvor der også var Skovsneppe, Engsnarre og Lærkefalk. Brunelle mangler helt på Öland som i Øst-sverige. Ved Ottenby Fuglestation yngler Bjergand, Ederfugl og Fløjls-and. Sidstnævnte sås flyve omkring, men yngler — vel ligesom Bjergand — først senere, svarende til forholdet i fjældene. Der var kun få fugle i stationens revier, dog særlig mange hamer af Rødstjært. Traner og Viber var allerede begyndt at trække sydpå i flokke. Viberne flokkes på Alvaret allerede i slutningen af maj.

AXEL M. HEMMINGSEN.

Gotland 3.—7. juni 1950.

Turene, der havde Visby som udgangspunkt, var udmærket arrangeret af de to ledere: GÖSTA HÅKANSSON og BENGT-OWE JANSSON. Deltagerantallet var 26, repræsenterende 7 forskellige nationer.

Den første dags formiddag foregik til fods i Visby og nærmeste omegn, i den botaniske have sås bl. a. flere Hvidhalset Fluesnapper (*Ficedula albicollis*). Om eftermiddagen og aftenen busture til forskellige steder langs kysten, hvor man bl. a. ved Högklint iagttog en Lærkefalk (*Falco subbuteo*), der i flugten greb en Bysvale (*Delichon urbica*). Den påfølgende dag var der udflugt til Stora Karlsö, hvor navnlig den store mængde Lomvier (*Uria aalge*) og Alke (*Alca torda*) vakte opmærksomhed. Hele den 5. juni gik med bustur rundt til forskellige fuglerige lokaliteter på øen. Af særlig interesse var det at se bl. a. Brushane (*Philomachus pugnax*) og Engsnarre (*Crex crex*) på ynglested. I dagene 6.—7. juni foretoges en bustur til Fårö, idet der overnattedes i Sudersand. På udturen gjordes en afstikker til Martebo-myren, hvor bl. a. Nordisk Lappedykker (*Podiceps auritus*) iagttoges på yngleplads. På Fårö var Ellekragen (*Coracias garrulus*) den største oplevelse: der sås flere fugle flyvende om mellem fritstående fyrretræer, og i det skønne solskin var der rig lejlighed til at betragte disse farvestrålende fugle både siddende og i flugt. Ved ture rundt på Fårö sås bl. a. Dværgmåge (*Larus minutus*), Rovterne (*Hydroprogne tschegrava*) og Markpiber (*Anthus campestris*) på ynglested.

POUL JESPERSEN.

Jämtland 18.—24. juni 1950.

De ca. 20 deltagere var indkvarteret i Fjällforsa Turistgård i Handöl, beliggende på den sydlige kyst af Ånnsjön, ca. 10 km fra Enafors station på linien til Storlien. Søen, der måler ca. 10 km tværs over i alle retninger og har en overflade af 62 km², er omkranset af fjælde, hvor der endnu lå sne. Den fortrinligt tilrettelagte ekskursion blev ledet af lektor L. FAXÉN, Uppsala, med bistand af forfatteren til "Fåglar vid Ånnsjön" CARL PERS-SON, der er lærer ved Handöl skole.

Handöl er en spredt samling huse i tilknytning til en fabrik for sæbestensprodukter. Handölforsen danner et pragtfuldt vandfald, hvor en af deltagerne observerede en Vandstær; iverigt var det påfaldende, så få fugle der fandtes i nærheden af husene, i det væsentlige kun Husskade, Gråkrage, Landsvale og Musvit. Turene foretoges til øerne i Ånnsjön, i skoven langs søen og i fjældet.

På øerne fandtes Sortstrubet Lom, Tinksmød og Temmincksrøyle på rede. 4 par Odinshaner svømmede i vandkanten og løb mellem benene på deltagerne. Endvidere fandtes bl. a. Mudderklire, Lille Regnspøve, Fiskeørn, Tretået Spøtte, Nordlig Vipstjert, Sjagger og Vindrossel. Et par Traner med rede og 2 unger. På selve Ånnsjön iagttoges Pibeand, Sortand, Bjergand, Hvinand, Krikand og Toppet Skallesluger.

I skoven, der bestod af gran og birk, iagttoges Dalrype, Nødderkrige og Lavskrige (*Cractes infaustus*); den sidstnævnte gerne i flokke på 6-8 stykker. Musvitternes stemme afveg noget fra de danske artsfællers. Af andre småfugle sås bl. a. Løvsanger, Jernspurv, Gærdesanger, Havesanger, Kvækerfinke, Bogfinke, Gråsiskan og Gulspurv.

På fjældet iagttoges et par af Rødstrubet Lom, der holdt til i en lille bjergsø lige i trægrænsen. Over denne: Låddenbenet Musvåge, Ringdrossel, Snespurv, Fjældrype og Sortgrå Røyle, de to sidste ved reder.

VIBEKE TØBIENSEN.

Ammarnäs 18.—24. juni 1950.

Ammarnäs er en lille søbygd i Lapland beliggende omtrent, hvor polarcirklen skærer den norske grænse. I dalen var foråret allerede på kabbelejestadiet, medens der på højfjeldet endnu ved midsommer lå bæredygtig is og meterdyb sne. 30 deltagere med 8 sprog — og hertil kom jo endda yderligere lappisk — blev under ledelse af dr. G. RUBECK med assistance af MARTIN MARKGREN ført på skrappe stropeture gennem smeltevandsbække og sne, men fra succes til succes, idet 4 dygtige svenske studenter en hel uge i forvejen havde opsporet reder og ynglepladser. Overraskende var det, at rugningen allerede var i fuld gang midt under det eksplosive tøbrud. Ringdrosselrede med æg fandtes nabo til dybe snedriver, og Brushønsene havde reder på pjaskvåde tuer mellem rivende smeltevandsbække.

Foran hotellet sås daglig neddykkende Fiskeørne og ved deltaet småflokke af Odinshøns i pragtdragt. Morsomt var det at gense i nåle- og birkeskovsbælterne vore kendte vintergæster, men på deres egen yngleplads: Kvækerfinker, Gråsiskener, Vindrosler og Sjaggere samt i fjældsørne Bjergænder og Fløjlsænder. Løvsangerens hendøende stemme, Kvækerens grøniriskagtige varslingskrig og Vindroslens kvidren udgjorde de mest karakteristiske stemmer i skoven.

Daglig sås Kongeørn svævende over højfjeldet i intim samklang med naturens vælde. Låddenbenet Musvåge kredsede mjavende om sin brede rede i toppen af en død kæmpefy. Fjældrypen i overgangsdragt holdt vagt højt på en stor sten for sin rugende mage. Den Nordlige Hjejle på fjeldhederne havde særlig klare og stærkt afgrænsede farver. Ved en pjaskvåd primitiv rede lige ved kanten af en fjældsø med isflager fandt vi en rugende Rødstrubet Lom. På grund af smeltevandets brusen kunde Blåhalsens melodiske toner og Laplandsværlingens kvidren næsten ikke høres, men derimod tydeligt ses på de inten-

sive strubebevægelser. Deres fint forede reder med æg blev fundet midt i det fugtige terræn. Som følge af det sene forår fandt vi Pomeransfuglene i betydelig lavere højde end ellers normalt, lige tillidsfulde, ligeså yndige som BENGTT BËRG har beskrevet dem.}

Nævnes skal også Temmincksryler, Bjerglærker, Hortulaner, Vandstær, Kærløbere og et par Lavskriger omgivet af varslende Kvækerfinker. Særlige triumfer var et par pibende Dværggæs flyvende over mosedraget Marsi Vagge, en Sortgrå Ryle ved en elvbred på højsletten Råtak Vagge, en Skovsneppe på parringsflugt forbavsende højt oppe i fjældet samt — fuldkommen overraskende — en flok Hvidvinget Korsnæb med en prægtig rød han i gammel fyrreskov og Tretået Spætte ved redehul.

På højfjeldet fulgtes ekskursionsdeltagerne fra luften af en nysgerrig flok af Lille Kjøve — med omtrent samme stemme og samme elegante flugt som vore egne terner. Fra bladløse træer kikkede Gøgen Sct. Hansnat i klareste lys ud over snemarkerne, hvor rensdyrene bejtede, ligeså koglende som i hjemlige bøgeskove.

OSKAR BONDO SVANE.

Kiruna 18.—30. juni 1950.

Man havde basis i en ubenyttet skovhuggerlejr 30-40 km nordøst for Kiruna, ca. 20 km fra nærmeste hus. Stedet besøgte af 2 hold ekskursionsdeltagere, der begge lededes på fortrinlig måde af hæradskskrivare BJÖRN HOLM, Kiruna; første hold talte 10 fremmede ornithologer, repræsenterende 7 nationer; på andet hold var der 3 englændere og 4 danske. Det undersøgte terræn var meget bakket. Hist og her var der store søer og moser; men hovedsagelig færdedes man i skovterræn. Begge hold besteg det 639 m høje Rautusakara, hvis top ligger over trægrænsen; her så 1. hold Bjerglærker. Af andre arter, som kun 1. hold iagttag skal nævnes Sangsvane og Hvidvinget Korsnæb. Af bemærkelsesværdige fugle, som kun 2. hold så, skal anføres 2 Kongeørne og 1 Havørn.

Af fuglearter, der har særlig interesse for danske ornithologer, skal endvidere nævnes: Sortstrubet Lom, Hvinand (3 reder i ophængte kasser); Spurvehøg, Låddenbenet Musvåge og Dværgfalk ved reder; Tjur, Dalrype (kyllinger), Sortklire, Hvidklire, Svaleklire (unger), Tinksmed og Mudderklire (reder), Ravn (familie omkring lejren), Lavskrige, Lapmejse (*Parus cinctus*), Fyrremejse (rede), Sjagger, Misteldrossel, Vindrossel, Sangdrossel (gammel rede), Hvid Vipstjert (rede i lejrens forrådsskur), Silkehale (2 i nærheden af lejren 29. juni), Gråsisken, Grønsisken, Dompap og Krøgnæb.

Ingen spætter iagttoges; men talrige huller i de mange døde træer vidnede om deres virksomhed. Det har sikkert fortrinvis drejet sig om redehuller af Sortspætte og Tretået Spætte. 3 eller 4 steder fandtes småkolonier af Mursejler i træer med gamle spætehuller, der i Lappland er denne arts hyppigst benyttede redeplads. Endelig skal nævnes Pileværlingen (*Emberiza rustica*), der blev truffet flere steder; på første ekskursion fandt man en rede med unger, på anden en rede med æg.

AXEL M. HEMMINGSEN, BËRNT LËPPENTHIN, FINN SALOMONSEN.

Abisko 18.—30. juni 1950.

Den nordligste af ekskursionerne havde basis i Abisko turiststation. Ornithologerne besøgte området i 2 hold. Det første, der talte 44 deltagere fra 8 nationer, afløstes 25. juni af andet hold, der talte 26 deltagere fra 9 nationer. På første hold var S. O. F.s kasserer kamrer E. WIDE, journalist C.-F. LUNDEVALL og student N.-A. NILSSON ledere; andet hold blev ledet af de to sidstnævnte. Man besøgte forskellige steder mellem Stordalen i øst og Riksgrænsen i vest; 2. hold foretog 29. juni en ekskursion pr. båd og besøgte 2 lokaliteter på nordsiden af Torneträsk.

Abisko turiststation ligger nær udløbet af Abiskojøkk i Torneträsk, omgivet af birkeskov. Hist og her var der lysninger, småsøer og moser. Oven for birkeskoven var der ret store fjældheder, og fulgte man elvene op i dalene traf man større og mindre, til dels endnu isdækkede søer. Ved Stordalen færdedes man i et større mosedrag, hvor en del sumpfugle ynglede.

I birkeskoven var Løvsanger, Vindrossel, Sjagger, Rødstjert, Broget Fluesnapper og Kvækerfinke karakterfugle; reder af dem alle blev fundet. Grå Fluesnapper og Havesanger fandtes også med reder, ligeså Dværgfalk. Stær og Musvit ynglede i kasser ved turiststationen, hvor man også kunde studere en rede af Husskade af rentud fantastiske dimensioner. En Vandstær havde rede ved Abiskojøkk, og 2 par Sortstrubede Lommer lå til stadighed på Torneträsk.

I fjældhederne ynglede Engpiberen overalt; men Rødstrubet Piber konstateredes ikke med sikkerhed. Nu og da sås Lille Kjøve og et par gange Hjejle og Laplandsværting. Højere til fjælds blev Pomeransfugl, Fjældrype og Snespurv iagttaget. På de stejle fjældsider fandtes flere steder kolonier af Bysvaler. Låddenbenet Musvåge ynglede almindeligt. Blåhalsen var talrig i pilebæltet og ved lysninger i birkeskoven; adskillige reder fandtes.

Andefugle var sparsomt repræsenteret. De fleste af de arter, man kunde vente, blev dog set. Dværggæs blev iagttaget nogle gange. I mosedragene, navnlig i Stordalen, sås Lille Regnspøve, Rødben, Hvidklire, Tinksmæd, Dobbeltbekkasin, Temmincksryle, Odins-hane, Nordlig Vipstjert og Rørspurv.

Til slut skal nævnes 3 former, der fortjener særlig omtale: Gråsirken (*Carduelis f. flammea*), Sibirisk Hvidsirken (*C. hornemanni exilipes*) og Nordsanger (*Phylloscopus borealis*). Gråsirken blev jævnlig truffet, såvel i skoven som i småkrat på fjældet. Hvidsirken åbenbarede sig faktisk som ret almindelig. Den blev altid iagttaget i små pilekrat over skovgrænsen, og reder blev fundet flere gange; de var meget lette at finde i de endnu bladløse buske. Vi så ingen blandingspar af Gråsirken og Hvidsirken, som utvivlsomt er "gode" arter; de står hinanden meget nær, men måske ikke nærmere end f. eks. Fjordterne og Havterne. — Nordsangeren eftersøgte uden resultat af enkelte deltagere på første hold; men fuglene var næppe ankommet endnu. Den første hørtes 26. juni og de følgende dage var der flere.

BERNT LØPPENTHIN.